

Raadsinformatiebrief

Nr. :
Reg.nr. : 3753692
B&W verg. : 25 maart 2014

Onderwerp: Evaluatie stadslandbouw en programma stadslandbouw 2014-2015

1) Status

In het licht van de actieve informatieplicht informeren wij u over de stand van zaken met betrekking tot de beleidsuitvoering van stadslandbouw.

2) Samenvatting

Op 13 september 2011 stelde de gemeenteraad het initiatiefvoorstel Eetbare Stad vast. Met dit voorstel is er ruimte geboden aan nieuwe initiatieven voor stadslandbouw. Stadslandbouw is een opkomende vorm van burgerparticipatie in de openbare ruimte. Naast bewuste voedselproductie op lokaal niveau gaat het ook over sociale en maatschappelijke aspecten.

In 2012 en 2013 zijn binnen de gemeente veel stadslandbouw projecten van de grond gekomen. De gemeente heeft daarbij een faciliterende en stimulerende rol op zich genomen. De gemeente stelde grond en middelen beschikbaar en begeleidde diverse initiatieven. Op 3 juni 2013 hebben GroenLinks en De Bossche Groenen de gemeente gevraagd om het bestaande beleid te evalueren en voort te zetten.

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de stand van zaken van stadslandbouw binnen onze gemeente. En wij informeren u over het uitvoeringskader 2014-2015, waarmee we stadslandbouw verder willen faciliteren en ondersteunen.

3) Wij bieden u dit stuk ter informatie aan.

Steller : Mees/Zondervan
Tel. : (073) 615 57 05
E-mail : m.zondervan@s-hertogenbosch.nl

1) Aanleiding

Op 3 juni 2013 heeft het college besloten om het bestaande stadslandbouwbeleid te evalueren, om te komen tot geactualiseerd beleid stadslandbouw voor 2014 en 2015. Deze raadsinformatiebrief bestaat uit twee onderdelen:

- A. De evaluatie en conclusies van twee jaar stadslandbouw in 2012-2013.
- B. Het programma stadslandbouw 2014-2015.

2) Inhoud

A. Evaluatie twee jaar stadslandbouw

Zowel landelijk als in 's-Hertogenbosch is stadslandbouw hip en sterk in opkomst. Onder stadslandbouw verstaan we het collectieve initiatief om voedsel te verbouwen binnen het stedelijk gebied, met een maatschappelijke meerwaarde. Het doel is om meer in contact te zijn met de leefomgeving en deze groener en eetbaarder te maken.

Veel stedelingen vinden het belangrijk om meer zicht te hebben op de herkomst van voedsel. Steeds meer burgers en organisaties nemen het initiatief om voedsel in de eigen leefomgeving te verbouwen. Door voedsel aan te bieden dat lokaal, bewust en zichtbaar geproduceerd is, ontstaat meer vertrouwen in de kwaliteit van ons eten.

Met stadslandbouw worden initiatiefnemers gestimuleerd om regie en verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte meer in eigen hand nemen. Ze zorgen zelf voor een uitgewerkt plan en de uitvoering hiervan. De gemeente heeft een faciliterende en stimulerende rol en geeft de kaders aan. Dit houdt in dat we, indien mogelijk, gronden en middelen beschikbaar stellen, initiatiefnemers begeleiden en plannen toetsen.

Groeiend maatschappelijk netwerk

In 's-Hertogenbosch draagt stadslandbouw naast voedselproductie en een groene leefomgeving bij aan gemeentelijke beleidsdoelen op buurt- en wijkniveau. Het heeft een positieve invloed op sociale contacten en gezondheid van buurtbewoners. Zo ontmoeten buurtbewoners elkaar in de gezamenlijke tuin en ze bewegen meer door te werken in de tuin. Door zelf met voedsel bezig te zijn krijgen ze een beter beeld van het voedsel productieproces. Mensen ervaren in de praktijk wat gezond en vers voedsel is.

Door stadslandbouw ontstaat meer sociale cohesie in buurten. Bewoners zijn zich meer bewust wat er in hun omgeving gebeurt en zij voelen zich meer verantwoordelijk. De Boschveldtuin is een sprekend voorbeeld, waar bewoners met elkaar een succesvolle tuin hebben gecreëerd op een braakliggend stuk grond. Rondom De Boschveldtuin haken maatschappelijke organisaties aan met hun projecten. In de wijk Hambaken heeft een initiatiefnemer buurtkinderen betrokken bij een stadsmoestuin. De kinderen komen hierdoor vaker buiten en zij eten gezonder.

Een ander maatschappelijk initiatief in ontwikkeling is een voedselbanktuin, waar op gemeentegrond voedsel wordt verbouwd voor klanten van de voedselbank.

Stadslandbouw heeft hiermee zichtbaar een maatschappelijke meerwaarde voor de stad en haar inwoners.

Afgelopen periode is door de Bossche stadslandbouwers en de gemeente hard gewerkt aan het opbouwen van kennis en ervaring en aan het opzetten van maatschappelijke netwerken. Organisaties, die stadslandbouw in 's-Hertogenbosch promoten, hebben hier een belangrijke rol in gespeeld. Zo kennen we de Transformers, een non-profit organisatie die initiatiefnemers ondersteunt met kennis en kunde over stadslandbouw. De Bossche Boeren willen stadslandbouw op een breed niveau bekendheid geven en zij hebben daarvoor communicatiemiddelen ontwikkeld, zoals een stadslandbouw-app. Tenslotte probeert Transition Town mensen bewust te maken en te helpen met een duurzame leefwijze.

Leefbare stad

Door initiatieven van stadslandbouwers hebben diverse verscholen plekken en braakliggende gronden een tijdelijke andere functie gekregen. Hiermee dragen ze bij aan vergroening van de stad en aan een betere kwaliteit van de leefomgeving. Ook heeft het voordelen voor ecologie en milieu: er ontstaat een groter leefgebied voor vogels, vlinders en bijen in de stad. Lokaal geproduceerd voedsel leidt tot vermindering van transportbewegingen, vermindering van CO2 uitstoot en draagt bij aan de klimaatbestendigheid van de stad. In het algemeen kunnen we stellen dat stadslandbouw de leefbaarheid in de stad vergroot.

In 2012 en 2013 zijn er in 's-Hertogenbosch verschillende soorten stadslandbouw projecten ontstaan. Zo zijn er kleine projecten, zoals het plaatsen van bijenkasten of de aanleg van een kruidentuintje. En er zijn grotere initiatieven, waar vaak veel bewoners en belanghebbenden bij zijn betrokken. Succesvolle voorbeelden zijn de volgende buurttuinen; De Boschveldtuin, De Graafse Hof, Pluktuin De Vliert, Pluktuin De Grootte Wielen, De Graafse Akker en Het Groene Erf. Deze tuinen hebben een collectief karakter: ze zijn ingericht en worden onderhouden door betrokken bewoners uit de buurt. Bij een aantal projecten zijn scholen, zoals Hogeschool HAS, Helicon en basisscholen, betrokken bij het opzetten en uitvoeren van projecten. Ze doen onderzoek en maken inrichtings- en beheerplannen. De HAS is zelfs een opleidingsmodule stadslandbouw gestart.

Stadslandbouw in de praktijk

Er komen steeds meer initiatieven binnen op het gebied van stadslandbouw. Een aantal van deze initiatieven is gerealiseerd of is kansrijk om te realiseren in 2014:

- Graafse Hof: buurtmoestuin met o.a. buurtkinderen op initiatief van Transformers
- Gestelse buurt: kruidentuin en boomgaard, initiatief bewoners en Bossche Brede School Nieuw Zuid;
- Meerendonk: natuurleertuin, initiatief Bossche brede School en bewoners;
- Empel: Het Groene Erf, initiatief van Maaspoortbewoners en wijkraad;
- Slot Haverleij: initiatief collectieve moestuin van bewoners en basisschool;
- Grootte Wielen: pluktuin voor en door bewoners;
- De Vliert: pluktuin ingericht door bewoners, Bossche Boeren en Transformers;

- Munteltuinen: initiatief van bewoners;
- Graafse Akker: initiatief van Transformers op grond van projectontwikkelaar, samen met de buurt;
- Boschveld: collectieve buurtmoestuin op tijdelijk braakliggende grond;
- Jeroen Bosch Tuin: buurttuin voor en door bewoners, mogelijk bijenkasten;
- Hintham; aanplant fruitbomen in openbare ruimte op verzoek bewoners;
- Zuster van Orthenpoort en Schilderstraat: eetbaar groen onderhouden door bewoners;
- Binnenstad: burgerinitiatief eetbaar groen in gemeentelijke geraniumschalen, verkenningsfase;
- Oosterhoeve: permacultuurtuin, onderhouden door vrijwilligers;
- Empel: initiatief voor eetbare tuin op braakliggende gronden;
- Rosmalen: initiatief voor omvormen openbaar groen naar eetbaar groen in eigen straat;
- Pelsingel: eetbaar groen in strook openbare ruimte;
- De Groentenkist: verkoop kweekkisten, initiatief van Bossche Eetbare Binnenstad;
- Vlijmenseweg: voedseltuin Villanueva, voor (en door) klanten van de voedselbank;
- Rijzertlaan: schoolmoestuin gerealiseerd door ouders op braakliggende grond;
- Hintham: individuele tijdelijke moestuinen op braakliggende grond langs A2;
- 4kids2joy: moestuin voor kinderen (locatie wordt gezocht);
- Eetbare schooltuinen: in ontwikkeling;
- Bossche Boeren: een App om initiatieven zichtbaar te maken via de smartphone;

Er zijn ook commerciële stadslandbouw initiatieven. Zo is de gemeente in gesprek met ondernemers voor de realisatie van twee stadsboerderijen. In de voormalige proefboerderij aan de Lunerkampweg en in de Kloosterstraat zijn goede mogelijkheden. Op de stadsboerderij zetten de stadslandbouwers hun kennis en expertise in ten behoeve van een lokaal en maatschappelijk verantwoorde voedselproductie. Bezoekers van de stadsboerderij komen hier in contact met deze manier van voedsel produceren. Een stadsboerderij heeft meerdere maatschappelijke functies en heeft een potentiële afzetmarkt voor streekproducten uit de directe omgeving.

Daarnaast is in voorbereiding het BumbleBee Warehouse: het bedrijf Biet & Boon realiseert een kweekkas om biologische groenten en kruiden in te verbouwen. In de kas is ook een restaurant en een voorlichtingscentrum. Lokale organisaties waaronder het Jeroen Bosch Ziekenhuis, HAS Hogeschool en ZLTO zijn betrokken bij de voorbereiding van dit plan.

De gemeente faciliteert deze commerciële stadslandbouw initiatieven waar mogelijk. De ambitie is om de agri-foodsector een kwaliteitsimpuls te geven en daarmee stad en voedsel directer met elkaar te verbinden.

Aan initiatieven met een groot maatschappelijk rendement kan de gemeente mogelijk een financiële bijdrage leveren. Hiervoor willen wij een plan beoordelen. Zo vragen we om een onderbouwd en haalbaar ondernemingsplan. Vervolgens worden plannen onder andere getoetst op de volgende criteria: aantoonbaar draagvlak, organisatie, financiële onderbouwing en (indien aan de orde) toekomstbestendigheid.

Succesfactoren stadslandbouw

Na twee jaar stadslandbouw in de praktijk kunnen we de volgende succesfactoren benoemen die stadslandbouw succesvol maken:

- Stadslandbouw is voor iedereen, met veel ruimte voor burgerparticipatie;
- Door organisatie 'van onderop' meer regie bij bewoners over eigen leefomgeving;
- Initiatiefnemers zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering en continuïteit van hun project;
- De gemeente begeleidt op proces: we ondersteunen en faciliteren, informeren, delen kennis, verbinden mensen, organiseren bijeenkomsten en excursies en trekken nieuwe initiatieven aan;
- De gemeente stelt (tijdelijk) gronden beschikbaar of wijst na overleg locaties aan;
- Het gebruik van grond in de openbare ruimte is vergunningsvrij voor de genoemde doelstellingen;
- Er ontstaan interessante koppelkansen met andere (maatschappelijke) projecten binnen en buiten gemeente;
- Stadslandbouw vergroot de leefbaarheid en ecologie in de stad.

Rol van de gemeente

Stadslandbouw in 's-Hertogenbosch is vooral van en door bewoners en maatschappelijke organisaties. We zien het als een vorm van burgerparticipatie. Dit vraagt van de gemeente een dienende rol en minder een regisserende rol. We hebben daarom ingezet op het faciliteren en stimuleren van initiatieven. Zo stelde de gemeente gronden en middelen beschikbaar. Dit waren gronden in de openbare ruimte, braakliggende gronden of gronden die tijdelijk landbouwkundig gebruikt werden. In sommige gevallen is geadviseerd om te verbouwen in kweekbakken, bijvoorbeeld op gronden met bodemvervuiling. Om initiatieven te ondersteunen heeft de gemeente in 2012 en 2013 geld gereserveerd (2 x € 20.000,- per jaar). Initiatiefnemers konden tot maximaal € 5.000,- een verzoek indienen voor uitvoering van hun plan. Hiermee zijn vooral inrichting en landschappelijke inpassingsmaatregelen betaald. Het lukte initiatiefnemers ook zelf om sponsoring te vinden of op andere wijzen hun stadslandbouw projecten bekostigen.

Daarnaast heeft de gemeente initiatiefnemers ondersteund met het opstellen van een plan van aanpak, een inrichtingsplan en met het uitvoeren van projecten. Draagvlak, organisatie en financiering vonden we belangrijke randvoorwaarden om het initiatief tot een succes te brengen. We hielden het overzicht van alle initiatieven en brachten stadslandbouwers bij elkaar. Hiermee is een maatschappelijk netwerk ontstaan, waar kennis en ervaringen gedeeld worden. De gemeente heeft ook het platform Biodivers opgericht, bedoeld om lokale initiatieven te verbinden en van hieruit synergie te ontwikkelen. Tenslotte heeft de gemeente deelgenomen aan diverse professionele netwerken om landelijke en regionale ontwikkelingen te volgen en ervaringen te delen met andere gemeenten.

In 2012 en 2013 heeft de gemeente intern een contactpersoon aangewezen, die de plannen van de initiatiefnemers tot aan de keukentafel toe heeft begeleid. Initiatiefnemers konden via deze contactpersoon een plan 'pre-toetsen' aan de gemeentelijke randvoorwaarden. De contactpersoon zorgde ervoor dat interne belanghebbende afdelingen geïnformeerd werden en dat zij betrokken werden bij het plan. Afspraken over grondgebruik werden geformaliseerd en vastgelegd in een

gebruikersovereenkomst. Initiatieven werden intern afgestemd met andere belanghebbende sectoren. Er werd ook gezocht naar verbindingen met andere lopende projecten.

Regionale ambitie: agrifood

Onze gemeente is trekker van het regionale samenwerkingsverband 'Agrifood Capital', waarbinnen ondernemers, onderwijs en overheid in de regio Noordoost Brabant samen optrekken. Vanaf dit jaar dragen alle inwoners van Noordoost Brabant hieraan € 3,- per jaar bij. De ambitie van Agrifood Capital is om in onze regio nieuwe werkgelegenheid te ontwikkelen door voeding, gezondheid en duurzaamheid slim om te zetten in bedrijvigheid. Dat is in de regio van oudsher al het geval: rondom de veehouderij is een complete toelever- en verwerkingseconomie ontstaan, waar decennia lang van is geprofiteerd. Maar het is niet vanzelfsprekend dat die economie er over tien jaar nog steeds is. Daarom werkt Agrifood Capital aan nieuwe economische concepten, die moeten leiden tot een duurzamer agrifood-keten en tot nieuwe banen.

Binnen bovenstaande ambitie is 's-Hertogenbosch als proeftuin passend. Er is ruimte voor experimenten, innovatieve bedrijven en evenementen rond dit thema. Het gaat dan in eerste instantie om initiatieven waarin ondernemers leidend zijn, zoals een E-commerce-concept voor streekproducten, een Stadskas, een evenement rond gezonde voeding of een innovatieve versmarkt. Niet commerciële stadslandbouw initiatieven passen hier ook uitstekend bij.

Conclusies na twee jaar stadslandbouw

Ruimte

De gemeente wil graag een bijdrage blijven leveren aan de ontwikkeling van stadslandbouw in 's-Hertogenbosch. We hebben ervoor gekozen om geen visie op te stellen: we willen particulieren en organisaties graag de ruimte bieden om zelf met voorstellen te komen. Zo kunnen initiatiefnemers ook geschikte locaties aandragen en aangeven waarmee zij ondersteund willen worden. We stimuleren daadkracht en draagvlak in de directe omgeving. Om dit op een goede manier te kunnen faciliteren, zijn er wel een aantal spelregels nodig.

Het grote aantal ingediende initiatieven roept de vraag op hoeveel ruimte we stadslandbouw in de toekomst kunnen en willen bieden. En hoe we deze op een goede manier kunnen inpassen in de stad. We maken onderscheid tussen permanente en tijdelijke initiatieven. Het inzetten van tijdelijk braakliggende gronden is voor veel vormen van stadslandbouw een optie. Deze gronden kunnen eventueel ook van derden zijn. Om geen verkeerde verwachtingen te wekken, maken we van te voren heldere afspraken over het tijdelijke karakter. Dit leggen we gezamenlijk vast in een gebruiksovereenkomst. De stadslandbouw projecten mogen de geplande ontwikkelingen niet beïnvloeden.

Braakliggende gronden kunnen ook voor andere tijdelijke functies ingezet worden, zoals tijdelijke natuur, agrarische doeleinden of evenementen. Waar precies de maatschappelijke behoefte ligt en welke tijdelijke functies we waar kunnen koppelen is vooraf lastig in te schatten. Om hier zicht op te houden en om een goede afweging te kunnen maken, blijven we in contact met stadslandbouw organisaties en lokale initiatiefnemers.

Andere vormen van stadslandbouw hebben veel minder een tijdelijk karakter. Dan is het beschikbaar stellen van ruimte (door gemeente of particulieren) binnen het stedelijk gebied cruciaal. Dit vraagt om flexibiliteit binnen eigen organisatie en om na te denken over mogelijke verweving van functies. Een goed voorbeeld is het omvormen van bestaand openbaar groen naar eetbaar groen. Zo zijn er fruitbomen aangeplant in de Hintham en er is een kruidentuin aangelegd in Zuid.

In sommige gevallen bleek een locatie of een plan voor stadslandbouw niet geschikt. Zo was er soms onvoldoende draagvlak. In andere gevallen leidde een plan tot een aanzienlijke verhoging van beheerskosten, hetgeen niet strookt met de door de raad vastgestelde bezuinigingsopgave voor beheer van de openbare ruimte. Verder zijn er locaties die we niet geschikt achten vanwege milieuomstandigheden of vanwege het BTW risico (fiscus) op tijdelijk braakliggende terreinen.

Stadslandbouw op platte daken vinden we een interessante optie in het stedelijk gebied. Deze mogelijkheid willen we graag nader verkennen. De eerste initiatiefnemers voor daktuinen hebben zich al gemeld. De grootste uitdaging lijkt hierin de financiering te zijn, omdat het doorgaans meer kosten met zich mee brengt dan stadslandbouw in de volle grond. Ook dienen daken constructief geschikt te zijn.

Samen werken

Het tempo ligt hoog en de diversiteit van ideeën is groot. De stadslandbouw organisaties en initiatiefnemers geven aan dat de gemeente soms traag of bureaucratisch reageert op de voorstellen. Stadslandbouw is nog een vrij nieuwe maatschappelijke ontwikkeling waar de gemeentelijke afdelingen nog niet goed op zijn voorbereid. Het vraagt om flexibiliteit van de organisatie en om maatwerk oplossingen die lastiger inpasbaar zijn binnen de bestaande structuren. Daarbij dient de gemeente een belangen afweging te maken wanneer er meerdere partijen bij betrokken zijn. Ook spelen er juridische, fiscale en planologische aspecten die de we zorgvuldig moeten afwegen. Stadslandbouw blijkt een breed onderwerp waar meerdere beleidsvelden en sectoren bij elkaar komen.

Communicatie

Zowel intern als samen met de stadslandbouworganisaties is gesproken over verbeterpunten. We willen intern graag sneller en efficiënter samenwerken. Ook willen we de communicatie en samenwerking met stadslandbouworganisaties, onderwijsinstellingen en inwoners verder vorm en inhoud geven. De stadslandbouw organisaties hebben het beste zicht op de behoeften in de samenleving en fungeren als kennisorganisaties voor andere initiatiefnemers.

We komen tot de volgende conclusies:

- Samenwerking tussen verschillende beleidsdisciplines binnen gemeentelijke organisatie verbeteren;
- Heldere en snellere terugkoppeling richting initiatiefnemers;
- Een duidelijk aanspreekpunt organiseren ten behoeve van ondersteuning en begeleiding;
- Betere communicatie en handvatten richting initiatiefnemers;
- Betere communicatie over behaalde successen.

B. Uitvoeringskader stadslandbouw 2014-2015

Organisatie

We zetten het ingezette beleid voort. Dit houdt in dat we verder gaan met onze faciliterende en stimulerende rol en het inzetten van grond en middelen. Om initiatieven beter en sneller op weg te helpen gaan we de interne afstemming en afhandeling anders organiseren: we zetten een 'acceleratie-team' op. Dit team bestaat uit vertegenwoordigers van betrokken gemeentelijke afdelingen (openbare ruimte, beheer, grondzaken, recreatie, cultuur, wijkmanagement etc.) en een coördinator stadslandbouw. De coördinator is het eerste aanspreekpunt (zowel voor initiatiefnemers als binnen eigen organisatie) en heeft een zogenaamde 'centraal-loketfunctie'. De coördinator regelt de afstemming met het 'A-team'. Aspecten zoals beschikbare grond, landschappelijke, juridische, fiscale en planologische aspecten worden besproken vanuit verschillende disciplines en de coördinator koppelt dit terug richting de initiatiefnemer. Zo kan de gemeente sneller reageren en kan een initiatiefnemer mogelijk sneller aan de slag.

De coördinator stemt af dat de afspraken met betrekking tot duur, onderhoud en wijze van beëindiging van grondgebruik vastgelegd wordt in een gebruiksovereenkomst. Partijen zoals Transfarmers en Bossche Boeren kunnen ondersteunen in het proces als veldloket.

Kennis en communicatie

We vinden het belangrijk dat informatie en kennis over stadslandbouw zo breed mogelijk wordt gedeeld en gedragen. Daarom gaan we verschillende communicatiemiddelen inzetten. Zo heeft de gemeente een abonnement aangeschaft op de landelijke interactieve Participatiekaart. De participatiekaart geeft een overzicht van burgerparticipatieprojecten in de openbare ruimte. Initiatiefnemers kunnen hun eigen project toevoegen, informatie delen en in contact komen met andere initiatiefnemers. We hopen dat hiermee de interactie tussen verschillende initiatiefnemers vergroot.

We gaan door met deelname aan het platform Biodivers. Dit fungeert als lokaal kennisnetwerk waar deelnemers en geïnteresseerden met vragen terecht kunnen. Er zijn voldoende partijen die dit kennisnetwerk inmiddels vullen, promoten en ondersteunen. Vanuit het platform Biodivers is er een sub-platform ontstaan dat zich specifiek richt op stadslandbouw. Zo hebben De Stadsboeren een app ontwikkeld met alle stadslandbouw projecten. Ook dit draagt bij aan samenwerking en verbreding van kennis en kunde.

De gemeente gaat meer communiceren over stadslandbouw via de eigen website en social media. Tenslotte zetten we een simpel stappenplan op, dat fungeert als een handleiding voor beginnende initiatiefnemers. Ondersteunende partijen zullen daarin genoemd worden.

Agenda stadslandbouw

De gemeente is door de wethouder Duurzaamheid van de gemeente Rotterdam en het Stedennetwerk Stadslandbouw, gevraagd om de Agenda Stadslandbouw te ondertekenen. In de agenda staan vier uitdagingen beschreven:

- 1) Het bieden van ruimte voor stadslandbouw;
- 2) Het stimuleren van regionale voedselketens;
- 3) Een kwaliteitsimpuls geven aan stadslandbouw;
- 4) Het verbinden van lokale initiatieven.

Het college denkt met het huidige lokale vigerende stadslandbouwbeleid aan deze doelstellingen te voldoen. Daarom heeft het college deze agenda ondertekend en laten we als gemeente zien dat we een bijdrage leveren aan de groei van stadslandbouw.

Speerpunten stadslandbouwbeleid 2014-2015

Voor 2014 en 2015 leggen we de volgende speerpunten vast:

- We zetten het bestaande beleid voort; dit houdt in dat we burgers en maatschappelijke organisaties blijven faciliteren en stimuleren. We stellen hiervoor zo mogelijk gronden, benodigdheden en/of budget beschikbaar.
- We gaan de interne organisatie rond stadslandbouw versterken en verbeteren met behulp van een centrale coördinator en een acceleratie-team. Hiermee worden initiatieven vlot verder gebracht en kunnen initiatiefnemers een eenduidige terugkoppeling verwachten van de gemeente.
- We gaan meer communiceren over stadslandbouw. Via websites, nieuwsbrieven en social media geven we meer aandacht aan het onderwerp. We maken een handleiding met een stappenplan om initiatiefnemers op weg te helpen.
- We tekenen de Agenda Stadslandbouw van het landelijk stedennetwerk om aan te geven dat we achter stadslandbouw staan in 's-Hertogenbosch.

3) Financiering

Stadslandbouw initiatieven hebben niet altijd voldoende middelen om het plan volledig te financieren. De gemeente stelt daarom gronden en aanvullende middelen beschikbaar. Maar dit is niet altijd voldoende. Stadslandbouwers zullen zelf ook op zoek moeten gaan naar aanvullende financiën. Bijvoorbeeld door sponsoring van private partijen of subsidies van derden.

Ook een publiek-private samenwerking biedt kansen om stadslandbouw rendabel te maken, bijvoorbeeld door de verkoop van streekproducten toe te staan. Dit is een manier om de openbare ruimte in de toekomst als productiemiddel in te zetten. Zo krijgt de openbare ruimte een andere economische waarde.

Voor de inzet van braakliggende grond voor stadslandbouw is het voor de gemeente van belang dat bij deze grond afgetrokken BTW (fiscus) door het tijdelijk gebruik niet alsnog kostenverhogend wordt. Ook dient de grond bij verdere ontwikkelingen weer tijdig beschikbaar te zijn.

Voor niet commerciële projecten ten behoeve van stadslandbouw in de stad, wordt vanuit de post wijkspeerpunten voorzien binnen het programma bestuursorganen en –ondersteuning, jaarlijks € 30.000,- beschikbaar gesteld voor 2014 en 2015. Overige capaciteitsinzet in het kader van stadslandbouw komt ten laste van de algemene dienst van de betreffende sector. R&B ondersteunt met aanleg en onderhoud, daar waar initiatieven goed aansluiten op aanwezig beheer.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,

De secretaris,

De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen: Agenda Stadslandbouw

Ter inzage: